

УДК 378.091.3:33:005

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.73-2.30>**Н. М. Рідей**

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освіти дорослих
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

Н. М. Титова

доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії та методики професійної підготовки
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

В. І. Тимошенко

здобувач кафедри освіти дорослих
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

Д. Г. Павленко

здобувач кафедри освіти дорослих
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

О. М. Слабецький

здобувач кафедри освіти дорослих
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

МЕТОДОЛОГІЧНЕ ТА ТЕХНОЛОГІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СФЕРИ УПРАВЛІННЯ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Здійснено теоретико-методичне й технологічне наповнення змісту професійної підготовки фахівців сфери управління та глобалізації економіки екологічних ризиків для уможливлення ноосферного розвитку зі змістовно-методологічним наповненням формування професійної компетентності майбутніх фахівців на засадах сталості. Конкретизовано методологічне тлумачення в авторському викладі понять щодо функцій і технологій освітньо-наукового процесу організації професійної підготовки майбутніх фахівців у сферах управління суспільним розвитком, економічної безпеки й безпеки життя.

Визначено функції організації освітньо-наукового процесу професійної підготовки фахівців сфери управління та глобалізації економіки – стимулювання (мотивації, поліпшення), планування (проєктування, прогнозування, програмування), організації (поточного регулювання, оперативного управління) та контролю (аудиту, обліку, аналізу, обробки). Семантику освітніх технологій обґрунтовано за призначенням, алгоритмізовано й виокремлено її функції, такі як інформаційно-аналітичні, наукового пізнання, організації цільового, системно-процесного й антикризового управління освітньо-науковим процесом професійної підготовки, інформаційної інтенсивності метаболізму, управління якістю здобувачів освіти. Спроєктовано структурно-логічну схему змістовно-освітнього модуля «Професійна підготовка фахівців сфери управління та глобалізації економіки в умовах сталості» зі змістовно-методологічним наповненням формування професійної компетентності майбутніх фахівців на основі ноосферологічного підходу. Використана система методів аналізу (змістовно-аксіологічний та організаційно-інституційний; системний, портфельний і причинно-наслідковий; проблемний; прогностичний метод аналізу й аналіз ефективності) забезпечує реалізацію «дерева цілей» за етапами наукового дослідження задля досягнення мети й полягає в формуванні й розробленні стратегії методологічно-технологічного обґрунтування професійної підготовки фахівців в умовах глобальних ризиків для формування якості безпеки життя шляхом усунення біологічних та інформаційних загроз із нанесенням економічних і соціальних збитків у короткострокових етапах життя людини й здобуття освіти з науковим пізнанням для забезпечення особистого добробуту (родинного, соціальних конгломератів) і безпеки життєспроможності.

Ключові слова: функції професійної підготовки, фахівці сфери управління та глобалізації економіки, освітні технології, змістово-освітній модуль.

Постановка проблеми. Глобальні ризики біологічної безпеки, інформаційної розбудови й менеджменту з порушенням особистісних кор-

донів соціального захисту, а також замкненості простору здобуття освіти й наукового пізнання потребує значної транскордонної та екосистемної

трансформації організації освітньо-наукового процесу. Питання біологічних загроз та інформаційної безпеки з трансконтинентальною трансформацією не лише інформаційних потоків (не захищених), а й елементарними санітарно-гігієнічними обмеженнями життєдіяльності людства та його цивілізаційного розвитку потребує обґрунтування та формування нових методологічних парадигм та їхнього технологічного забезпечення. Інтенсивність трансформації соціальних, біосоціальних систем та освітньо-наукових соціокультурних форм організації закладів вищої освіти (далі – ЗВО) перевищує швидкість глобальних екологічних проблем (перенаселення, зміни клімату, озонних дір, кислотних дощів, надзабруднення, надспоживання), де навіть застосування зброї масового ураження відходить на другий план в умовах пандемії, тероризму, масової міграції та політичної заангажованості економічних пріоритетів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Методологічно-технологічне обґрунтування підготовки майбутніх фахівців розкрито в тлумаченнях і трактуваннях сучасного бачення освітніх технологій різночинними представниками галузей науки й знань за градацією специфічних видів – інформаційні (В. Бебик [5]), наукової творчості (І. Булах [7], Т. Вуджек [9], Г. Гиргинов [11], Э. Де Боно [12,], В. Іріна, А. Новиков [15], И. Калошина [16]), організації процесного (Ю. Богуцький [6,], О. Кондур [18]), цільового (Г. Атаманчук [2], Ю. Ковбасюк [13]) та антикризового управління освітньо-науковим процесом професійної підготовки (О. Ваганова [8], О. Якубовський, Т. Пахомова й Н. Драгомирецька [22]), інтенсивності сприйняття (О. Андреев, Л. Хромов [1], Р. Аткисон [3]), технології інтенсивного читання (І. Ладанов і В. Розанова [20], В. Часов [21]), інформаційного метаболізму (В. Ермак [14], А. Кемпинский [17], А. Аугустиновичюте [4]), управління якістю релевантності (Дж. Вумек, Д. Джонс [10], Т. Конті [19]). Основні функції організації освітньо-наукового процесу – цілепокладання, планування, організація, регулювання та контроль – детально розглянуті в роботах Н. Панферовою [23]. Характеристика управлінської діяльності й функції управління освітніми системами представлені в науковому доробку Т. Шамової, Т. Давиденко й Г. Шибанової [24], Н. Рідей [25]. Система управління ЗВО, технології управління освітньо-науковим процесом, науковою діяльністю, економічною, соціальною та виховною роботою викладені педагогами-управлінцями С. Резніком і В. Філіповим [25], Н. Титовою [27].

Мета статті. Мета наукової розвідки – дослідження та розроблення стратегії методологічно-технологічного обґрунтування професійної підготовки фахівців в умовах глобальних ризиків для формування якості безпеки життя шляхом усунення біологічних та інформаційних загроз

із нанесенням економічних і соціальних збитків у короткострокових етапах життя людини й здобуття освіти з науковим пізнанням для забезпечення особистого добробуту (родинного, соціальних конгломератів) і безпеки життєспроможності.

Об'єкт дослідження – організація неперервного освітньо-наукового процесу з методологічним обґрунтуванням і технологічним забезпеченням життєспроможності, якості, безпеки здобувачів освіти й пересічних категорій населення.

Предмет дослідження – освітні технології, функції, освітньо-змістовний модуль цільової неперервної організації освітньо-наукового процесу професійної підготовки (орієнтації, становлення, самоменеджменту й саморозвитку) із забезпеченням добробуту й безпеки людини.

Завдання дослідження – визначити векторність освітніх технологій за семантикою призначення функцій організації освітньо-наукового процесу, сформулювати авторське трактування сучасних освітніх технологій; спроектувати структурно-логічну схему змістовно-освітнього модуля «Професійна підготовка фахівців сфери управління та глобалізації економіки в умовах сталості» зі змістовно-методологічним наповненням формування професійної компетентності майбутніх фахівців на основі ноосферологічного підходу.

Для розв'язання поставлених завдань на різних етапах дослідження використовувалися такі методи: теоретичні: аналіз наукової літератури з проблем підготовки майбутніх фахівців сфери управління та глобалізації економіки (за сферами, на рівнях і в типах природокористування); класифікація та систематизація теоретичних та експериментальних даних; узагальнення науково-теоретичних даних для проектування змістовно-освітнього модуля «Професійна підготовка фахівців сфери управління та глобалізації економіки в умовах сталості»; емпіричні методи й методики дослідження: діагностичний, спостереження, бесіди, інтерв'ювання, анкетування (закрите, відкрите, вибіркове); інтерактивні методи навчання та інші, що спрямовувалися на з'ясування взаємозалежності між діяльністю педагога й результативністю навчальної діяльності здобувачів освіти в галузі науки й знань управління та глобалізації економіки згідно із засадами теорії та методики професійної освіти.

Виклад основного матеріалу. Функціональну направленість освітніх технологій за цільовою семантикою призначення функцій організації освітньо-наукового процесу встановлено для професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах глобалізаційних ризиків і небезпек. Система професійної підготовки функціонально орієнтована на вмотивування, заохочення, стимулювання, примус щодо здобувачів освіти, обґрунтування та проектування стратегічних навчальних і робочих

планів і програм, розроблення методики організації освітньо-наукового процесу та його технологічного забезпечення, здійснення нагляду, моніторингу й контролю на всіх етапах його ефективної реалізації задля формування професійної компетентності соціально-економічної безпеки в майбутніх фахівців сфери управління та глобалізації економіки й виокремлення методологічного напрямку системного управління квалітології релевантності діяльності ЗВО.

Функції організації освітньо-наукового процесу поділяємо на стимулювання (мотивації, поліпшення), планування (проєктування, прогнозування, програмування), організації (поточне регулювання, оперативне управління) та контролю (аудит, облік, аналіз, обробка).

Мотиваційну функцію переважно розглядають як процес свідомого особистого вибору певного типу поведінки, який зумовлюється системним зовнішнім і внутрішнім комплексним впливом чинників – Є. Ільїн, А. Колод, В. Сладкевич, Л. Столяренко [6]. Трактують її за змістовими особливостями й етапами конкретизовано щодо: виникнення та усвідомлення предметно-об'єктної взаємодії змісту (потреби, схильності психічної діяльності); внутрішнього особистісного бачення (мотиваційно-емоційного, образної діагностики, міри взаємодії, порівняння суб'єктивно-особистісних цінностей із системними); реалізації початкових спонук і мотивів, їхньої трансформації в конкретних заданих умовах і в залежності від механізмів і засобів реалізації зі змінами психологічного змісту задоволення потреби й інтересу; фіксації в рисах характеру; актуалізації потенціалу спонуки як усвідомленого або неусвідомленого виявлення рис характеру в разі внутрішньої та зовнішньої потреби або бажання.

Функцію планування трактуємо як організаційно-управлінську процедуру, системний процес визначення стратегічних перспектив організації, семантики способів здобуття запланованої релевантності; управлінську головну функцію та засіб синхронізації адміністративного потенціалу організації керівництвом для досягнення мети; прогнозоване бачення цілей позитивної трансформації управління організацією в здійсненні мотивованих прагнень. Системний синхронізований процес ґрунтується на розробленні планів, передбаченні невідповідностей і ризиків, небезпек без запланованого впливу щодо їхнього запобігання та нівелювання, визначенні умов оптимальної професійної спроможності установи для забезпечення досягнення мети, метриці моніторингу вимірних функціонально орієнтованих, синергетично-досяжних можливостей організації та системах для забезпечення ноосферно-орієнтованого стратегічного розвитку; методологічній абстракції синхронізації підходів на принципах системності, емерджентно-

сті, стабільної фундаментальності обґрунтовано прийнятих рішень, збалансованої синергетики складових планів у системі управління, валентної адаптивності, лабільності етапності, неперервності в системі управління освітою.

Функція організації – цілеспрямований системний процес субординаційно-координаційної спеціалізації як процедури адміністративного управління видами діяльності для реалізації стратегічних, управлінських рішень. Вона реалізується за умов кооперативного розподілу праці під час планування та основана на компетентностях корпоративної та персональної відповідальності й делегуванні службових повноважень (посадових – лінійних і функціональних); спільній комплексній взаємодії працівників, їхніх ідей, засобів, способів співпраці та їх об'єднань у системну єдність ефективного цілісного життєспроможно-ноосферно-орієнтованого комплексу. Функція організації – це системний цілеспрямований процес інституційного менеджменту розподілу спільних видів функціональної діяльності серед виконавців, запроваджений адмінкерівництвом для створення сприятливих умов і здобуття ефективних позитивних результатів; управлінська процедура, яка забезпечує спеціалізацію адміністративної діяльності під час функціонального розподілу організаційних повноважень, їхньої взаємодії, збалансованого співвідношення координації та субординації в адмінпараті; регламент забезпечення ефективною реалізацією управлінських рішень для формування емерджентної цілісності стану й системної єдності процесів під час функціонального розподілу в повноваженнях управлінських завдань, у вертикально-горизонтальній синхронізації складових структурних елементів управління, що сприяє доцільності розв'язання конкретних проблем і для складних ситуацій досягнення ефективності управління (досягнення бажаної якості).

Контрольну функцію трактуємо як інтегрований управлінський процес і наглядову діяльність, засіб забезпечення виконавчої дисципліни й форму моніторингу, аудиту й ревізії, а також системний комплекс суб'єкт-об'єктної взаємодії. Контроль як управлінська функція інтегрується з іншими – плануванням, адмініструванням регулювання, коригуванням, поліпшенням і реалізацією управлінських рішень, діагностико-профілактичним, нормативно-правовим, інформаційно-аналітичним і квалітологічним характером стратегічного розвитку; це засіб забезпечення виконавської дисципліни, підвищення ефективності функціональної діяльності структурно-організаційних підрозділів управління; види й форма перевірки, моніторингу, нагляду, аудиту, експертизи, ревізії інспектування; комплекс суб'єктів та об'єктів контролю, методів і заходів їх взаємодії.

Семантика освітньо-наукового процесу за цільовим призначенням технологічно реалізується в конкретних освітніх технологіях як виокремлених, бінарних, матричних, так і пазлових [6].

Серед розлогого спектра освітніх технологій виділено в авторському трактуванні інформаційно-аналітичні, наукового пізнання, організації цільового, системно-процесного й антикризового управління освітньо-науковим процесом професійної підготовки, інформаційної інтенсивності метаболізму, управління якістю здобувачів освіти.

Освітні інформаційно-аналітичні технології – це комплекс системного методичного (методик, методів, процесів, засобів і форм) методологічно-технічно-програмного забезпечення, який реалізується для апробації новітніх наукових інформаційних даних; синергетична система синхронізованих методичних (методика навчання, методика наукових досліджень та організації інструментально-аналітичного забезпечення), інформаційні технології наукових досліджень, технології дистанційного й мережевого навчання інженерно-технологічно-технічних (охорона праці, технічні засоби навчання, процеси й автомати, техніка випробувань і безпеки, матеріалознавство) циклів дисциплін і курсів, в яких предмет передбачає освоєння методів організації праці з позитивним ефектом корпоративної взаємодії та виробничо-технологічного потенціалу.

Ефективний цикл управління масивами інформаційних даних належної якості й вірогідності викладаємо в ланцюгу: збір → інвентаризація формування банку → накопичення та зберігання → оприлюднення доступу, обміну й трансляції передавання → унаочнення шляхом технічних і програмних засобів функціональних операцій → облік таксономії сортування, пошуку певності, захисту контролю безпеки [26].

Освітні інформаційно-аналітичні технології безпосередньо взаємодіють у симбіотичному комплексі інформатики, цифровізації, кібернетики й системного аналізу складових частин визначеної інформаційної системи або її інформатизації – методологічно й технологічно дисциплінарно оформлені згідно з методикою організації освітньо-наукового процесу професійної підготовки в семантично прикладних завданнях «дерева цілей», які полягають в автоматично-операційній обробці інформаційних даних за допомогою автоматичних, операційних систем і комплексів баз (банків) даних в умовах комп'ютерно орієнтованого програмно- й телекомунікаційно-забезпеченого студентоцентрованого навчання. Різновидами вищезазначених технологій є інформаційно-телекомунікаційні, мережево-дистанційні бінарні, змішані комбіновані – портативно-інтерактивного доступу. Такі технології представляють спільність глобальних систем позиціонування

та їх сумісності, механізмів трансконтинентальної космополітичної взаємодії, транскордонної імплементації концепції та стратегії глобальної синхронізації ноосферних стратегем сталості, а також методів, процесів, програмно-технічних засобів і форм оброблення масивів інформації. Вони призначені для інформаційної взаємодії системних явищ у критеріях номінально визначеної ефективності управління якістю з мінімізацією затрат. У стратегії розвитку освітньо-наукових систем консорціумного типу ваги набувають технології електронного урядування як управління якістю діяльності ЗВО шляхом запровадження системи електронного документообігу адміністрування та корпоративного менеджменту через застосування методів публічного управління та адміністрування на основі системного й процесного підходів відповідної організації освітньо-наукового процесу орієнтованих на ефективну реалізацію функцій менеджменту й політики якості ЗВО на базі інформаційно-комунікаційних технологій [5].

Освітні технології наукового пізнання передбачають застосування засобів активізації креативного потенціалу здобувача освіти, що визначає процес інформаційного технологічного забезпечення та методологічного обґрунтування. Існують різнобічні тлумачення від натхнення (мистецького, Божого провидіння), свободи думки (політ ідеї, яка розмикає межі невстановленого) до проєкції творчості в комбінації сценаріїв можливих прогнозів (на основі досвіду взаємодії та забезпечення розвитку). Суспільно-історична унікальність сприяє народженню (продукуванню, миротворенню) квалітологічних інновацій (оригінальних новоутворень) футуристичного передбачення. Творчу діяльність І. Калошин ідентифікує за кваліфікаційними ознаками, як-от: спрямовану на розв'язання проблемних завдань за умов відсутності дієвих механізмів і методик унаочнених способів, а особливо досягнення специфічних цілей методології формування, досягнення, оцінювання задекларованих парадигм, постулатів, беззаперечних аксіом, різноманітних законних і підзаконних постулатів, теорем та їх аргументованих доведень; пов'язану зі створенням суб'єктом (свідомо, несвідомо, безпосередньо й опосередковано) на рівнях інноватики сучасних випереджувальних наукових знань щодо віднайдення механізмів досягнення мети розв'язання проблемної ситуації; схарактеризовану в невизначених можливостях здобуття новітніх знань для розв'язання завдань, визначених суб'єктом. Технології творчості базуються на методологічній платформі системного аналізу креативності етапів творчого пошуку в структурно-логічному ланцюгу: задум → логіка ідеї → креативність реалізації задуму; в підетапах – камеральності → інкубації → осяяння → перевірки, оцінювання та поліпшення; за стаді-

ями: усвідомлення креативності задуму → аналіз творчої потреби → скринінг інформаційної бази даних → компілятивне розв'язання прогнозів → критичний аналіз → продукування ідеї та її експериментальна перевірка [7; 9; 11; 12; 15; 16].

Освітні технології системно-процесного управління передбачають застосування практично-корисних форм організації матеріально-технічного й навчально-пізнавального, науково-методичного інформаційно-телекомунікаційного забезпечення в механізмах, способах і засобах реалізації публічного й адміністративного управління організаційним процесом підготовки фахівців, які базуються на пріоритетності квалітологічної релевантності результатів; актуалізація технологічності й переваги забезпечується як засіб матеріалізації академічних ресурсів управління в очікуванні результатів навчально- й науково-пізнавальної діяльності, трактується як соціально-організаційна технологія управління освітньо-науковим процесом і механізмом організації адміністративного управління, засобом модернізації публічного регулювання в заданих умовах нормативно-правового й технічно-регулятивного забезпечення місії академічного потенціалу ЗВО. У технологіях цільового управління процесами семантично виокремлюють технології процесного управління: результатів (превалюють пріоритети цілей над прогнозуванням і плануванням); мотивації потреб та інтересів (міжособисті пріоритети взаємин); динамічного дороговказу (алгоритмізації) та контролю (тоталітарного нагляду й перевірки управління персоналом); за винятком нарізності професіоналізму; кіберінтелекту (штучно продукованого, провідна роль надається інформаційно-комп'ютерним технологіям економіко-математичного програмування); спонукання інтенсифікації ефективної реалізації трудового потенціалу [6, с. 18].

Освітні технології організації цільового управління застосовують ініціативно-цільовий (безстроковий, які не забезпечують досягнення цілей), програмно-цільовий (строковий із застосуванням методик, методів, механізмів і засобів досягнення цілей зі здійсненням нагляду й динамічного контролю), організаційно-управлінського регламенту (досягненні за визначеними методиками в досягненні цілей, технічного регулювання потенціалу ресурсного обмеження, тоталітарним контролем безстрокового досягнення мети), практично-технологічний інструментарій для реалізації мети в пріоритетах цілей над проблемними ситуаціями, що синхронізується з функціями організації освітньо-наукового процесу професійної підготовки [2, с. 13].

Освітні технології антикризового управління: освітньо-методологічна, адміністративно-управлінська, організаційно-моніторингова, прогнозовано програмний комплекс алгоритмізованих

методик, засобів, механізмів, процедур і регламентів, соціально-культурних форм і способів скринінгу, запобігання та усунення складних і кризових ситуацій із десинхронізацією освітніх систем ЗВО для профілактики й подолання регресивних процесів системної руйнації та мінімізації наслідків їх впливу. Такі технології уособлюють варіативність організації освітньо-наукового процесу ЗВО в ускладнених умовах та умовах кризових ситуацій, а також семантику вибору щодо алгоритмізації організаційно-управлінських операцій у доведених закономірностях розроблення антикризових рішень стабілізації освітньо-наукових систем. Організація освітньо-наукового процесу під час впровадження антикризового управління ЗВО проектується в критеріях раціональності, оптимальних трудовитрат, гармонізації освітньо-наукового простору, економії ресурсних і часових витрат і досягнення максимальної релевантності ефективності професійної підготовки. Змістовно-методологічне наповнення реалізації заходів антикризового управління охоплює дослідницько-аналітичну, діагностико-скринінгову, організаційно-методичну й психолого-педагогічну соціально орієнтовану види діяльності. Алгоритмізованість освітніх технологій антикризового управління програмує у переліку етапів (таблиця 1) [8, с. 22].

На початковому етапі антикризової команди виокремлюють у структурно-організаційну інституцію з відповідно делегованими повноваженнями компетентнісного, експертного, дорадчого базису адмінменеджменту ЗВО. Завданнями антикризової групи є становлення першопричин виникнення ризиків небезпек ускладнення та деструктивної кризовості розвитку ситуації; градація першопричин криз і виявлення їх, чутливих до моделювання та системного управління; аналіз пріоритетних напрямів системної діяльності у ЗВО; обґрунтування та розроблення стратегем перспективної діяльності ЗВО (зі збереженням академічних традицій і доукомплектування інноваційними стратегемами) з модернізацією організації освітньо-наукового процесу й імплементації систем професійної підготовки до міжнародних аналогів; розроблення та проектування напрямів діяльності в процесах; діагностика емерджентності систем ЗВО; встановлення життєздатності й інституційної спроможності в умовах трансформації процесно-діяльнісної взаємодії в середині, між і зовні представлення; встановлення пріоритетів політики ЗВО на сучасному етапі цивілізаційного розвитку.

Освітні технології інформаційної інтенсивності – це системи методик, методів, способів і засобів усвідомленого сприйняття та довгострокового запам'ятовування фіксованого масиву інформаційних даних за умов здатності учасників освітньо-наукового процесу інвентаризувати,

Етапність алгоритму освітніх технологій антикризового управління

№ п/п	Зміст етапів
1.	Початково-пропедевтичний камеральний етап зі створення праце спроможного колективу робочої групи з-поміж учасників ЗВО й зацікавлених сторін ззовні, де членами групи є представники з операційною здатністю застосування знань антикризового менеджменту, педагогічної, соціально-економічної, еколого безпечної, квалітологічної прогностики, менеджменту конфліктів, проєкт-менеджменту, методології системного управління та наукового пізнання в умовах організації ефективного управління ризиками й небезпеками, нівелювання гомеостазності ускладнених, кризових і психологічно-стресових критичних ситуацій, які мають теоретико-практичне й методичне забезпечення в розрізі професійної роботи в такому напрямі методологічної специфіки й організації дослідження. Антикризова команда формується організаційно й детермінована на період скринінгу дослідження та усунення ускладненої кризової ситуації, та в разі її уможливлення розв'язання в часово-просторовому вимірі може діяти на постійній основі.
2.	Етап верифікації, моніторингу доцільності й оперативності вжиття антикризових заходів. З моменту виявлення недоцільності й невідповідності застосованих заходів, як-от: невірно ідентифіковані проблеми й ситуації, збитковий час, академічний потенціал, не спроможний виявити, запобігти й усунути складні й кризові явища та їх наслідки, відсутні дієві механізми, методики й методи, засоби й інструменти у зв'язку з необґрунтованістю методології антикризового управління, – повертаються на низхідну позицію щодо пошуку нового «дерева цілей» планування та моделювання спеціалізованих антикризових заходів, в разі встановлення доцільності переходять до третього етапу.
3.	Розробка програми антикризового менеджменту й управлінських технологій запобігання кризовому стану ЗВО. Ефективність антикризових управлінських рішень прямо залежна від типу проблеми в категоріях ранжування (за масштабом поширення, потенційними умовами здійснення управлінської діяльності, системним аналізом якості скринінгових інформаційних даних, їхній вірогідності й підтвердженій вірогідності, інформаційно-аналітичним, науково-методичним, вебо-метричним забезпеченням і оснащенням). Адміністративний апарат ЗВО підготовлений для розв'язання традиційних проблем його функціонування у фіксованих стабільних умовах, які забезпечують повноту інформаційних даних для прийняття оптимально-доцільних, організаційно-управлінських рішень. Проте футуристичні потреби всіх видів адміністративного управління ЗВО вимагають формування в представників адміністрації ЗВО й у партнерів, які інституційно взаємодіють, опанування компетентностями: евристичного мислення, психологічної стресостійкості, прогностичного моделювання, футуристичного сприйняття та перетворення біосоціальної та геосферної організації природних та антропогенно змінених систем різного функціонального походження та семантичного спрямування в арсеналі інструментально-методичного антикризового менеджменту в невизначених умовах неповного інформаційного забезпечення для ефективної реалізації стратегічного управління. Покроковий алгоритм прийняття антикризових рішень управління сталістю збалансовано-рівноважного існування та перспективного розвитку ЗВО. Початковий крок – розробка стратегічного плану системи ефективних механізмів і заходів з антикризового виведення інституцій та уникнення станів (явищ, процесів) від ускладнених до катастрофічних ситуацій; камеральний крок – збір, узагальнення, систематизація, ранжування даних первинного аналізу початкового скринінгу документообігу й електронного врядування в структурних підрозділах організацій, установ та інституцій систем освіти, науки й інноватики з встановленням невідповідностей; аналітичний етап – системний аналіз складності ситуацій, встановлення ризиків і небезпек кризовості; цільовий крок – встановлення доцільності векторів, шляхів і механізмів забезпечення квалітологічного виходу за програмами синхронізованої оптимізації синергетичних ефектів антикризового подолання несприятливих ситуацій; стратегічний етап – обґрунтування та розроблення стратегічних цілей, їх систематизація та пріоритетне ранжування за програмованими алгоритмами виходу й забезпечення в амплітуді несприятливого дискомфорту інституційного функціонування ©
4.	Започаткування системи реалізації управлінських рішень з організації виведення з кризових ситуацій зі встановленням відповідальних виконавців та їх уповноваженням (ресурсозабезпеченням згідно з відповідними рівнями кваліфікацій і відповідальністю у виконавській дисципліні типу й складності делегованих ним завдань).
5.	Організація процесу здійснення управлінських рішень у визначеній послідовності досягнення цілей антикризового менеджменту.
6.	Методологія оцінювання якості системи антикризового управління (результативність якого визначається нульовим статусом, коли рішення не мають позитивної чи негативної амплітуди впливу з аналізуванням причин недосягнення релевантності й розробленням процедур поліпшення та корекції попередніх цілей і заходів управління; статусом недостатньої відповідності в досягненні не досить позитивних результатів; ефективного статусу досягнення дієвих результатів, що забезпечують потенційний базис переходу до наступного етапу).
7.	Етап комплексної антикризової програми, перевіряється подальша доцільність застосування наступних заходів. У разі виконання програми й поліпшення ситуації кризового стану інституцій в навколишньому середовищі система антикризового менеджменту має бути адаптована згідно з набутими умовами цього середовища, тобто розробляються часткові управлінські корективи. Якщо позиція стану організації в зовнішньому середовищі незмінна, то розробляються управлінські заходи зміни статусу установ.
8.	Застосування технологічної схеми антикризового менеджменту на базі сценарію прогностики й подальшого футуристичного моделювання перетворення системи в передбачених ускладнених кризових і катастрофічних умовах, що забезпечує підготовку плану мінімізації можливих негативних впливів і наслідків для установи.

запам'ятовувати, віднаходити, згадувати й відтворювати його з дотриманням логіки й виявом креативного мислення, продукування нових ідей для запобігання, передбачення та усунення складних і ситуативних завдань; мозкової інтенсивності,

масштабності розумових процесів, що залежать від тренування пам'яті за принципами В. Сухорева, а саме: принцип паузи – обдумування проблеми; принцип спокою – забезпечення концентрації уваги; принцип усвідомлення – тригера селектив-

ної уваги; принцип асоціативності – пошуку уявних образів; принцип студентоцентрованості умовиводів, що сприяє позитивному наслідуванню; принцип таксономічного перегляду; принцип ймовірного перегляду й прослуховування з органолептичною та тактильною перевіркою для портативної пам'яті [1, с. 3].

До вищевикладених технологій відносять технології інтенсивного читання як комплекс прийомів, методів і засобів (у тому числі для інклюзивних категорій) підвищення швидкості читання під час застосування всіх або деяких органів чуття (тренінгу аналізаторів) людини. Читання як основне джерело інформації є складним етапом творчої роботи, оскільки постійність цього процесу перетворює пізнання в нескінченність уже пізаного; забезпечує розширення професійного світогляду, сприяє опануванню інструментами розумової діяльності й експертизи інтелектуальних ідей; як творчий вид діяльності забезпечує продукування міждисциплінарних (міжгалузевих) наукових ідей і розвитку інтуїції. Професійне читання актуалізує систематизовано семантику інформації як раціонально виокремлену (на противагу читанню пересічної людини). Технології інтенсивного читання містять: методики гальмування (блокування) позитивних зворотних зв'язків умовного сприйняття моторики слуху й зору; методи й прийоми гальмування артикуляції; методику немовленнєвих рухових ритмічних перешкод і методику звукових музичних або акустичних бар'єрів; методику мотивації; методику контролю та самоконтролю [20; 21].

Освітні технології інформаційної інтенсивності та її перетворення є механізмом сприйняття, завантаження, систематизації, таксономії та представлення інформації; їх характеризують як окремі індивідуальні чи колективні суб'єкти життєдіяльності в суспільстві, інтертипні; ідентифікація персонального чи групового є складною методологічною процедурою, яка виходить за межі формалізації з певною діагностикою сприяння якості процесу управління [14; 17; 4].

У зв'язку з необхідністю оптимізації організації освітнього процесу розроблено структурно-логічну схему змістовно-освітнього модуля «Професійна підготовка економістів в умовах глобалізації» з основними компонентами навчально-методичного забезпечення формування професійної компетентності з соціально-економічної безпеки в майбутніх фахівців на основі ноосферологічного підходу (рис. 1).

Освітні технології управління якістю результатів навчання передбачають запровадження методологічно-технологічного комплексу аналізу й управління якістю релевантності функціональної діяльності ЗВО як системи академічної спадщини й комплексу науково-педагогічного потенціалу бажаним потребам чи запитам учасників освітньо-нау-

кового процесу; представляє управління умовами, джерелами й процесами формування, результатами визначеної якості, а також задоволенням споживача та його сервісного обслуговування; реалізують освітню політику якості екологічного керування, місію безпеки мети й інформаційної відповідальності за правдивість доведених результатів, а також здійснення системного управління за допомогою планування, керування та моніторингу, метрики й поліпшення засобів у межах системи якості й безпеки ЗВО. Технології забезпечують систему якості як структуру керування та контролю за ним і методологію забезпечення обраних стандартів якості за потребами: згідно з ISO 9000 – задоволення потреб споживача, а не лише вимог технічного регулювання процесу; відповідно до окремих інституційних стандартів установ, що не здійснюють міжнародну сертифікацію, а користуються власними методологіями її забезпечення (як приклад – Шість сигма (з англ. – Six Sigma), Загальне управління якістю (з англ. – Total Quality Management), Теорія обмежень (з англ. – Theory of Complains) та Ощадливий менеджмент (з англ. – Lean Management)), які відрізняються за філософією методологічними підходами, методичним апаратом, вектором застосування з позиції традиційної теорії управління; розрізняють вузьке й розлоге їх тлумачення, як-от: перші спрямовують і контролюють ЗВО щодо якості результатів (мета управління, економічна ефективність, безпечність, соціальний захист), другі – всеохопно охоплюють систему управління ЗВО на всіх рівнях (від стратегічного до локально-операційного, де мета – якість результатів послуг – є системоутворювальною функцією, яка визначає структурно-функціональні особливості інституцій); виокремлюють у типах методів управління якістю – забезпечення економічних умов, матеріального стимулювання, заохочення працівників або стягнення за збитки, організаційно-розпорядчі директивні документообігу, навчально-виховні з формування свідомого професійного виконання посадових обов'язків і чіткого дотримання функцій управління якістю у виконавській дисципліні. Добір, удосконалення методів є креативним процесом створення системи управління, який вимагає політичної волі участі керівництва із синхронізацією колективної діяльності й мобілізації людського потенціалу [10; 19].

Висновки і пропозиції. Сформовано й розроблено стратегічні аспекти методологічно-технологічного обґрунтування професійної підготовки фахівців в умовах глобалізації з метою забезпечення якості життя шляхом усунення біологічних та інформаційних загроз за умов мінімізації економічних і соціальних ризиків у найближчих перспективах цивілізаційного розвитку з транскордонною модернізацією освітньо-наукових систем із реалізацією потенціалу академічної спадщини щодо

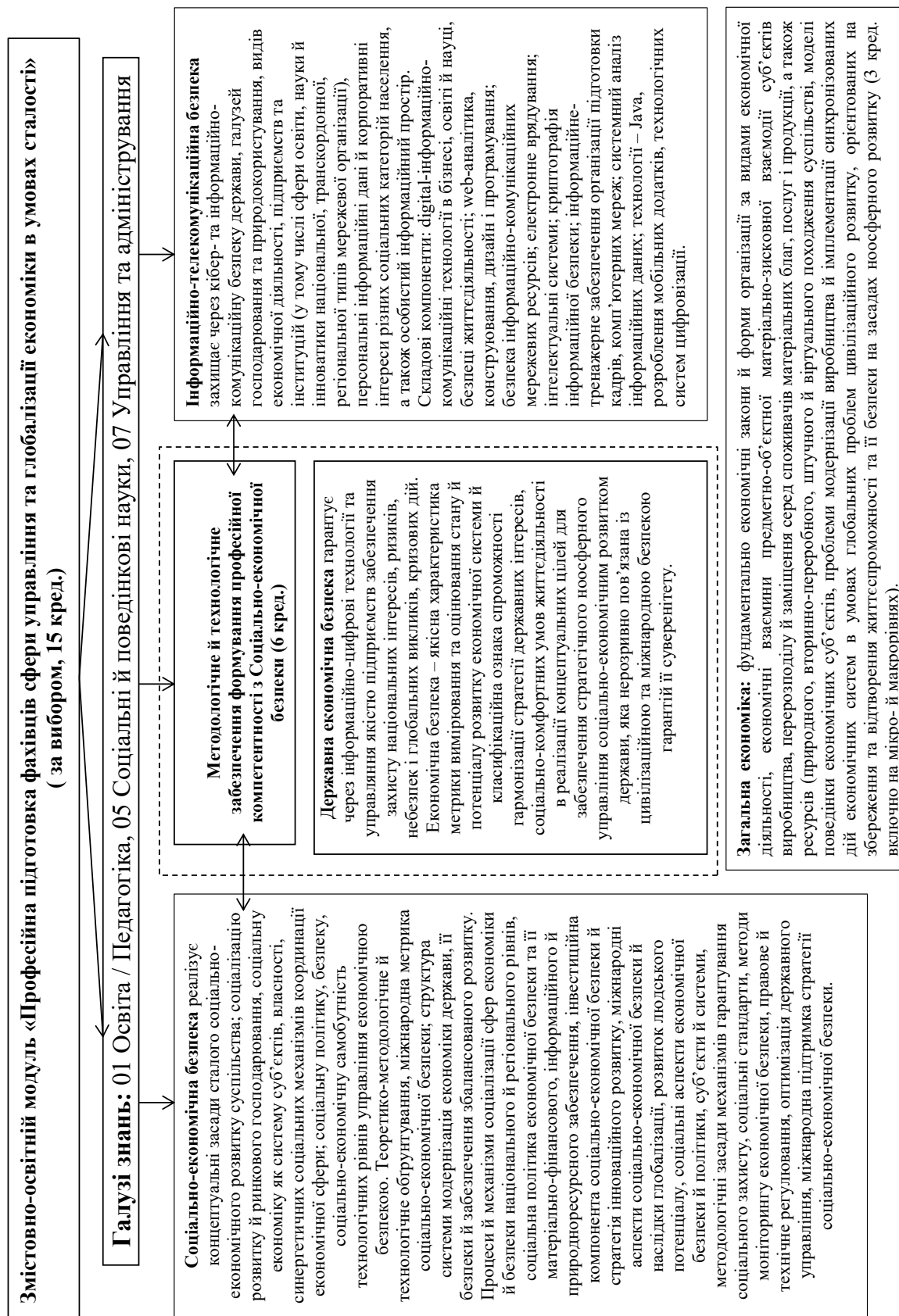

Рис. 1. Структурно-логічна схема змістовно-освітнього модуля

Загально-економічні рівні науково-методичного змісту стану й розвитку економічних систем

Мікроекономіка й економіко-теоретичні аспекти розвитку, економічної теорії як наукової категорії суспільних взаємин і власності матеріально-інтелектуальних відносин в амплітуді поліваріантності економічних систем соціуму, їхніх взаємозв'язків із галузями, видами, інституціями виробничих відносин, товарно-виробничим як базисом ринкової економіки; теоретичні аспекти поведінкової мотивації споживача; мікроекономічне моделювання підприємства; модель фірми, підприємства, інституцій в умовах ринкової трансформації економічної дійсності; монополізм, олігархія, конкурентоспроможність, ринкові умови капіталообігу й земельності.

Макроекономіка й політекономічні засади суспільного розвитку, менеджменту економічних явищ. Державні пріоритети економіки суверенітету й метрика оцінювання спільності попиту й пропозиції, циклічності економічної динаміки інфляції, безробіття, потенціалу розвитку доходів населення; форми їхнього державного регулювання, а також політико-соціальні, грошово-кредитні, бюджетно-податкові, товарні, міжнародно-торговельні форми в умовах глобальної трансформації економічних ринків транскордонної взаємодії руху капіталу й праці спрощеності людського потенціалу, відсутності інформаційної та біологічної безпеки, транскордонної обмеженості пересування в умовах міграції та пандемії, валютно-фінансової взаємності й втрати фінансово-запасного капіталу особистості доживання.

Семантика управління прикладною економікою за галузями господарювання, природокористування, за цільовим призначенням і за рівнями (3 кред.)

Економіка аграрного менеджменту й агропрейдінгу: забезпечує усвідомлення мотивації та правил аграрного менеджменту з механізмами контролю, метрики оцінювання ефективності агропродуцції й перспектив його планування, економіки й організації агросервісу, планування та організації виробничого обслуговування сільськогосподарських підприємств, удосконалення економічних відносин між виробничою та обслуговуючою сферами комплексу агропромислової організації, квалітологія обронування організаційно-управлінських економічних рішень під час планування розвитку підприємств, зовнішньоекономічна діяльність аграрних ринків, бірж, виробництв, підприємств і підприємництва, агрокомунікативна взаємодія інформаційно-мережевої організації бізнесу, агрозрахунки транскордонної взаємодії економічного зиску, світовий ринок продукції сільськогосподарства

Економіка природокористування: формує еколого-економічний світогляд і знання не лише визначати рівень забруднення довкілля, величину завданої йому шкоди, але й вести ефективну цілеспрямовану роботу з його охорони й відновлення; міждисциплінарна наука, вивчення якої спрямоване на отримання та використання нових знань у галузі регулювання відносин між соціально-економічним розвитком суспільства й навколишнім середовищем на основі їхньої органічної єдності, а також формування економічно ефективного механізму підтримання екологічної рівноваги й раціонального використання природних ресурсів; необхідність вивчення дисципліни зумовлюється тим, що будь-які заходи в секторі природокористування та ресурсозабезпечення мають бути екологічно безпечними й економічно-ефективно доцільними.

Кадровий менеджмент, економіка праці й соціально-трудових відносин: вивчає методологію адміністративного управління кадровим потенціалом і методику організації управління трудовим потенціалом, аналізу внутрішнього ринку праці, планування та аналізу системи трудових показників на підприємстві; набуття навичок розв'язування практичних завдань економіки праці.

Системний аналіз якості цивілізаційного розвитку в соціоекономічних аспектах ноосферно-квалітологічного виміру глобалізації: метрика якості еколого-економічних витрат квалітологічного управління за сферами дослідження соціокультурних регулювань визначення стану й розвитку освітньо-наукових форм організації професійної підготовки (складові частини метрики якості дослідження соціокультурних форм; встановлення невідповідностей, ризиків і потенційних небезпек, порушення стабільності рамок витривалості систем; діагностика виключень не системної дії) (3 кред.)

Рис. 1. (Закінчення)

наукового пізнання для забезпечення особистого добробуту (родинного, соціальних конгломератів) й безпеки життєспроможності. Визначено спрямування педагогічних розвідок освітніх технологій за семантикою призначення функцій організації освітньо-наукового процесу, сформовано авторське бачення новітніх освітніх технологій; розроблено структурно-логічну схему змістовно-освітнього модуля «Професійна підготовка фахівців сфери управління та глобалізації економіки в умовах сталості» для уможливлення ноосферного розвитку зі змістовно-методологічним наповненням формування професійної компетентності із соціально-економічної безпеки в майбутніх фахівців на засадах сталості.

Список використаної літератури:

1. Андреев О.А., Хромов Л.Н. Техника тренировки памяти: вторая ступень обучения технике быстрого чтения : Программа «Сатори». Екатеринбург : Несс-Пресс, 1992. 192с.
2. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления : курс лекций. Москва : Омега-Л, 2004. 301 с.
3. Аткисон Р. Человеческая память и процесс обучения. Москва : Прогресс, 1980. 526 с.
4. Аугустинавичюте А. Соционика. Москва : «Чёрная белка», 2008. 568 с.
5. Бебик В.М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблікрілейшнз : навчальний посібник ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. Київ : МАУП, 2005. 440 с.
6. Богуцький Ю.П. Розвиток правової компетентності адміністраторів вищої школи у системі післядипломної освіти : автореф. ... дис. канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія та методика професійної підготовки». Київ, 2019. 25 с.
7. Булах І.С. Теорія і методика комп'ютерного тестування успішності навчання (на матеріалах медичних навчальних закладів) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Київ, 1995. 430 с.
8. Ваганова О.В. Україна в світовому культурно-інформаційному дисбалансі. *Світова цивілізація і міжнародні відносини*. 2002. № 1 (3). С. 148–152.
9. Вуджек Т. Как создать идею / перевод с англ. И. Загашева. Санкт-Петербург : Питер Пресс, 1997. 288 с.
10. Вумек Дж.П., Джонс Д.Т. Бережливое производство: Как избавиться от потерь и добиться процветания вашей компании / пер. с англ. 2-е изд. Москва : Альпина Бизнес Букс, 2005. 35 с.
11. Гиргинов Г. Наука и творчество. Москва : Прогресс, 1979. 364 с.
12. Де Боно Э. Латеральное мышление. Санкт-Петербург : Питер Паблишинг, 1997. 257 с.
13. Энциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ : НАДУ, 2011. Т. 2 : Методологія державного управління / наук.-ред. колегія: Ю.П. Сурмін (співголова), П.І. Надолішній (співголова) та ін. 2011. 692 с.
14. Ермак В.Д. Об интегральном типе неслучайной группы. *Менеджмент и кадры: психология управления, соционика и социология*. 2003. № 11. С. 26–30.
15. Ирина В.Р., Новиков А.А. В мире научной интуиции. Москва : Наука, 1978. 191 с.
16. Каложина И.П. Структура и механизмы творческой деятельности (нормативный подход). Москва : Изд-во МГУ, 1983. 168 с.
17. Кемпинский А. Экзистенциальная психиатрия. Москва : Совершенство, 1998. 320 с.
18. Кондур О.С. Управление качеством образовательных систем в условиях глобализации: теория, методика организации, практика : монография. Ивано-Франківськ : НАІР, 2018. 488 с.
19. Конті Т. Качество: упущенная возможность? Москва : РИА «Стандарты и качество», 2007. 216 с.
20. Ладанов И.Д., Розанова В.А. Техника быстрого чтения. Москва : Бизнес-школа «Интел-Синтез», 1997. 160 с.
21. Часов В.А. Психологические принципы быстрого чтения. Ленинград : Знание, 1978. 32 с.
22. Якубовський О.П., Пахомова Т.І., Драгомирецька Н.М. Управление рисками та кризами (опорний конспект дистанційного курсу навчальної дисципліни) : навчальний посібник. Київ : Центр дистанційного навчання НАДУ при Президентіві України, 2005. 68 с.
23. Панферова Н.Н. Управление в системе образования : учебное пособие. Ростов-на-Дону : Феникс, 2010. 248 с.
24. Шамова Т.И., Давыденко Т.М., Шибанова Г.Н. Управление образовательными системами : учебное пособие для студентов высших учебных заведений / под ред. Т.И. Шамова. 5-е изд., стер. Москва : Издательский центр «Академия», 2008. 384 с.
25. Рідей Н.М., Шолудяк А.А., Богуцький Ю.П. Сучасний стан дослідження у сфері управління освітою: аналіз керівництва ВНЗ. *Науково-педагогічний журнал «Нова педагогічна думка»*. 2015. № 3 (83). С. 22–30.
26. Кліпа Ю.В. Професійна підготовка майбутніх економістів банківської справи для підприємницької діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія та методики професійної освіти». Київ, 2020. 297 с.
27. Титова Н.М. Теоретико-методичні основи психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання : монографія. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 351 с.

Ridei N., Tytova N., Tymoshenko V., Pavlenko D., Slabetskyi O. Methodological and technological substantiation of vocational training for specialists in the field of management and globalization of economy

Theoretical-methodological and technological provision of contents for vocational training of specialists in the field of management and globalization of environmental-risk economy has been performed to enable noospheric development with content-related and methodological provisioning to form professional competency of future specialists on the grounds of sustainability. Methodological interpretation has been specified for the author's presentation of notions related to functions and technologies of the educational and research process of organizing vocational training of future specialists in the field of social development, economic security, and life safety management. Functions of organizing the educational and research aspects of vocational training for specialists in the field of management and globalization of economy have been determined as follows: encouragement (motivation, improvement), planning (designing, forecasting, programming), organization (regulation in progress, operating management) and control (audit, accounting, analysis, processing). Semantics of educational technologies is substantiated by purpose, algorithmized and separated into the following types: informational-analytical, scientific-cognitive, organizational (for targeted, systemic, process, and crisis management of educational and research aspects of the vocational training process), those related to informational intensity of studies, and those related to quality management of education applicants. The structural and logical scheme of the content-educational module "Vocational training of specialists in the field of management and globalization of economy in sustainability conditions" has been designed, with content-related and methodological provisioning to form professional competency of future specialists on the basis of the noospherology approach. The methods of analysis we have used (content-axiological and organizational-institutional; systemic, portfolio-based, and cause-and-effect methods; problem analysis; prognostic analysis and effectiveness analysis) ensure implementation of the "tree of goals" by stages of research and achievement of the main goal, and this system of methods consists in providing substantiation and developing a strategy of methodological and technological substantiation for vocational training of specialists in the context of global risks, to shape the quality of life safety by removing biological and informational threats that may entail economic and social damage within short-term stages of human life, and by receiving education to ensure personal well-being (both within family and within social entities) and viability safety.

Key words: functions of vocational training, specialists in management and globalization of economy, educational technologies, content-educational module.